

تشبیه گسترده: تشبیهی که چهار رکن یا سه رکن آن ذکر شود تشبیه گسترده نام دارد. مثال :

وجه شبه	مشبه به	ادات	مشبه	تشبیه گسترده
بی قراری	چشمه سیماب	ماند	دل	
دیرنده پابرجا	آتشگهی	-	زندگی	

تشبیه فشرده یا بلیغ: تشبیهی که فقط دو رکن اصلی یعنی مشبه و مشبه به دارد و ادات و وجه شبه ندارد،

نکته: این نوع تشبیه کلام را ادبی تر و زیباتر می کند

ترکیب اضافی: (مضاف و مضاف الیه) در این ترکیب حتما باید یک ترکیب اضافی
اسم + - + اسم داشته باشیم.

به صورت غیر اضافی: این نوع تشبیه ها معمولا به صورت جمله اسنادی هستند.

تشبیه فشرده به دو صورت به کار می رود:

مثال برای تشبیه فشرده به شکل ترکیب اضافی: مثل:

الف- دست از **مس وجود** چو مردان بشوی تا **کیمیای عشق** بیابی و زر شوی حافظ

ب- **آتش خشم** اول در خداوند خشم افتد. گلستان سعدی

ج- پیش **کمان ابرویش** لابه همی کنم؛ ولی گوش کشیده است؛ از آن گوش به من نمی کند

ادات	مشبه به	وجه شبه	مشبه	تشبیه فشرده اضافی:
-	مس	-	وجود	
-	کیمیا	-	عشق	
-	آتش	-	خشم	
-	کمان	-	ابرو	

مثال برای تشبیه فشرده غیر اضافی:

الف- تو سرو جویباری، تو لاله بهاری تو یار غمگساری، تو حور دلربایی

ب- سعادت کیمیاست.

وجه شبه	مشبه به	ادات	مشبه	تشبیه فشرده غیر اضافی
-	سرو جویباری	-	تو	
-	لاله بهاری	-	تو	
-	حور دلربایی	-	تو	
-	کیمیا	-	سعادت	

روش تشخیص تشبیه فشرده: این نوع همان اضافه تشبیهی است یعنی دو اسم با علامت کسره به هم اضافه شده اند مثل چراغِ علم: علم به چراغ تشبیه شده است. (علم مثل چراغ است در روشنی بخشی)

چکیده:

تشبیه ادعای همانندی میان دو یا چند است. با استفاده از این آرایه می توان جمله های عادی را به سخنی ادبی و خیال انگیز تبدیل کرد. این آرایه در علم بیان بررسی می گردد.

هر تشبیه چهار پایه دارد: مشبه، مشبه به، ادات و وجه شبه

انواع تشبیه: گسترده و فشرده

تشبیه گسترده: تشبیهی که چهار رکن یا یسه رکن در آن ذکر می شود.

تشبیه فشرده: فقط دو رکن اصلی مشبه و مشبه به وجود دارد. گاهی به صورت ترکیب اضافی است مثل سیل اشک و گاهی به صورت غیر اضافی مثل: علم چراغ است.

ارزشیابی پایانی:

۱- در شعرها و عبارات زیر پایه های تشبیه را مشخص کنید.

الف- ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد ساقی به دور باده گلگون شتاب کن

ب- ستارگان چراغ هایی بودند که سوسو می زدند.

۲- فنی که از تشبیه، مجاز، استعاره و کنیه سخن می گوید چه نام دارد؟

الف- بدیع ب- عروض ج- معانی د- بیان

۳- درست و نادرست عبارت زیر را بنویسید.

